

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев-уз 5/2019
29.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Стојан Илић, адвокат из ..., против тужене Високе школе примењених струковних студија у Врању, чији је пуномоћник Петар Јовчић, адвокат из ..., ради заштите од узбуњивања и накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж-Уз 4/2019 од 12.04.2019. године, у седници одржаној 29.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж-Уз 4/2019 од 12.04.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П-Уз 2/17 од 20.12.2018. године, ставом првим изреке, утврђено је да је према тужиоцу, као узбуњивачу, предузета штетна радња од стране тужене, тако што је решењем тужене број ... од 10.01.2017. године тужиоцу изречена мера опомене са најавом отказа, због непоштовања радне дисциплине, која се састоји у томе да ће тужиоцу бити отказан уговор о раду ако у наредном року од шест месеци учини непоштовање радне дисциплине, и забрањено је туженој да убудуће на овакав или сличан начин предузима штетне радње према тужиоцу, због узбуњивања. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед психичког малтретирања на послу исплати 50.000,00 динара, са законском затезном каматом од 20.12.2018. године, када дана пресуђења, до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име нематеријалне штете због претрпљених душевних болова исплати већи износ од досуђеног од 50.000,00 динара а до траженог износа од 100.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 162.800,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж-Уз 4/2019 од 12.04.2019. године ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена

пресуда у ставу првом, другом и четвртном изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на жалбу.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 87/18) и нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до неправилне примене неке од одредаба Закона о парничном поступку, због чега нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код тужене запослен на радном месту ... – Пре доношења решења тужене од 10.01.2017. године тужилац је предузео низ радњи пријављујући неправилности које су се дешавале код тужене, тако што је 28.08.2016. године, усменим путем, у Кабинету министра просвете указао на незаконито запошљавање наставног особља код тужене, мимо Уредбе о забрани запошљавања, као и на неваљидност диплома директорке тужене и других лица, затим је електронском поштом 30.08.2016. године, упућеном Министарству просвете, науке и технолошког развоја наведено министарство обавестио да директорка тужене не поседује валидну диплому, јер Факултет за ... у ... не поседује дозволу за рад за магистарске и докторске студије, а допуном обавештења од 31.08.2016. године, тужилац је исто Министарство обавестио о запошљавању више лица на неодређено време, без прибављене потребне сагласности, да би 14.09.2016. године обавестио надлежно министарство о незаконитом запошљавању, наводећи тачно о којим лицима се ради. Електронском поштом од 05.11.2016. године тужилац се обратио надлежном министарству за разрешење директорке тужене. Тужилац је, након што је затражио слободан дан од свог непосредно надређеног – секретара школе, 01.12.2016. године био на разговору код Министра просвете заједно са професорима ББ, ВВ, ГГ, радником – дипломираним ... ДД, којом приликом су указали на додатне информације у вези неправилности код тужене. О неправилности код тужене тужилац је лично предао документацију Александру Вучићу, који је тада био Председник Владе РС и био у посети Врњачкој Бањи. О незаконитом запошљавању код тужене тужилац се обраћао и тужилаштву. По повратку из кабинета Министра просвете од тужиоца је затражено да оправда одсуство 01.12.2016. године, у вези чега је тужилац доставио доказе, позивно писмо Министра и оправдање издато од стране Кабинета Министарства просвете, као и извештај лекара специјалисте ОРЛ. Дана 28.12.2016. године тужиоцу је дато упозорење на постојање разлога за отказ уговора о раду, због непоштовања радне дисциплине из члана 179. став 3. тачка 2. и 3. Закона о раду, због недостављања потврде о привременој спречености за рад на дан 01.12.2016. године. Тужена је решењем бр. 11 од 10.01.2017. године тужиоцу изрекла меру опомене, са најавом отказа, због непоштовања радне дисциплине, тако што ће му бити отказан уговор о раду ако у наредном периоду од шест месеци поново учини повреду радне дисциплине сходно члану 180. Закона о раду, о чему је тужилац обавестио Министарство просвете и

Заштитника грађана. Ради поништаја наведеног решења тужилац је поднео тужбу Основном суду у Врању, након чега је тужена 03.02.2017. године повукла решење, због чега је тужилац повукао тужбу. На потребу повлачења решења туженој указала је и Комисија Заштитника грађана, која је посетила тужену.

Полазећи од тако утврђено чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужилац извршио спољашње узбуњивање у смислу члана 12. Закона о заштити узбуњивача, а да радње тужене представљају штетне радње прописане чланом 2. тачка 7. истог закона, као и да постоји узрочно - последична веза између предузетих радњи тужиоца и доношења решења 10.01.2017. године, и да је то и основ за накнаду штете прописан чланом 22. у вези са чланом 6. Закона о заштити узбуњивача. Тужиоцу је применом члана 200. Закона о облигационим односима досуђена накнада нематеријалне штете због повреди части и угледа.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су усвојили захтев тужиоца.

Законом о заштити узбуњивача предвиђено је да је „узбуњивање“ између осталог откривање информација о кршењу прописа. Узбуњивач, према коме је предузета штетна радња у вези са узбуњивањем има право на судску заштиту. Циљ узбуњивања односно откривања информација је заштита јавног интереса. Да би се радња предузета од неког лица окарактерисала као узбуњивање, неопходно је да информација која се открива указује да је угрожен јавни интерес. Услов за пружање судске заштите је да је према узбуњивачу предузета штетна радња у вези са узбуњивањем, а не у вези са његовим личним статусом или другим његовим правима. У случају доношења штете због узбуњивања, узбуњивач има право на накнаду штете у складу са законом који уређује облигационе односе.

Код утврђеног да је тужена извршила штетну радњу према тужиоцу, да је штетна радња предузета у вези са узбуњивањем, откривањем информација од стране тужиоца о неправилностима у раду тужене, то је тужиоцу због узбуњивања нанета штета доношењем решења 10.01.2017. године, којим му се изриче мера опомене са најавом отказа због непоштовања радне дисциплине, па како је због предузетих радњи узбуњивања тужилац претрпео и нематеријалну штету у виду повреде части и угледа, то је правилан закључак нижестепених судова да тужилац има право на накнаду нематеријалне штете у складу са Законом о облигационим односима, која је правилно одмерена у складу са чланом 200. Закона о облигационим односима.

Супротно наводима ревизије, правилан је закључак нижестепених судова да је према тужиоцу предузета штетна радња у вези са узбуњивањем, доношењем решења 10.01.2017. године, с обзиром да је тужена, пре него што је донела наведено решење упутила тужиоцу упозорење, а тужилац је у одговору на упозорење обавестио тужену о предузетим радњама у својству узбуњивача, доставио доказе, а осим тога доказ о присуству тужиоца састанку Министарства просвете, науке и технолошког развоја 01.12.2016. године заведен је код тужене 06.12.2016. године, односно пре доношења решења 10.01.2017. године. Осим тога, у поступку је утврђено да се тужилац уредно јавио за одобрење одуста са посла између осталог и за 01.12.2016. године и да му је исто одобрено.

Неосновани су наводи ревизије којима се указује да је тужилац у поступку ради поништаја решења од 10.01.2017. године тужбом морао да тражи и утврђење да му је

као узбуњивачу доношењем тог решења предузета штетна радња и да је тужилац преклудиран у свом праву да пред вишим судом тражи заштиту. Наиме, чланом 27. Закона о заштити узбуњивача прописана су права узбуњивача у посебним поступцима, па је тако ставом 1. прописано да у тужби за оцену законитости појединачног акта послодавца којим је решавано о правима, обавезама и одговорности узбуњивача по основу рада, по посебним прописима узбуњивач може истаћи навод да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем, ставом 2. прописано је да навод из става 1. овог члана може се истаћи у тужби или на припремном рочишту, а после тога само ако подносилац навода учини вероватним да без своје кривице није могао раније да изнесе тај навод, а ставом 3. прописано је да у посебном поступку суд оцењује основаност навода да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем у складу са овим законом. Законом је искључена двострука или паралелна надлежност у случају отказа уговора о раду и друге одлуке о појединачним правима, која припадају узбуњивачу по радноправним или другим посебним прописима. Приликом одлучивања нижестепени судови су утврдили да законитост решења није била предмет оцене у посебном поступку у смислу члана 27. Закона о заштити узбуњивача, с обзиром да је повлачење тужбе којом је тражен поништај спорног решења уследило после доношења решења тужене којим је повукла спорно решење, па су стога правилно нижестепени судови одлучили о захтеву тужиоца у смислу члана 22. Закона о заштити узбуњивача и утврдили да је према тужиоцу била предузета штетна радња, те с тим у вези и обавезали тужену да тужиоцу накнади нематеријалну штету коју је због тога претрпео.

Са напред наведених разлога, а на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић